

Postavení představených po novele zákona o státní službě účinné k 1. 1. 2023

Toto stanovisko se zabývá postavením představených po novele zákona o státní službě č. 384/2022 Sb. účinné k 1. 1. 2023.

I. Náměstek pro státní službu → Nejvyšší státní tajemník

Dochází ke změně označení náměstka pro státní službu, které se nahrazuje označením **nejvyšší státní tajemník** [§ 10 odst. 1 písm. a), § 13 odst. 4]. Dosavadní náměstek pro státní službu je nejvyšším státním tajemníkem (bod 1 přechodných ustanovení).

Funkční období nejvyššího státního tajemníka zůstává **šestileté**, přičemž nově je stanovena možnost jeho **opakování** (§ 52 odst. 1).

II. Personální ředitel sekce pro státní službu

Funkční období **personálního ředitele sekce pro státní službu** je nově **pětileté**, přičemž nově je též stanovena možnost jeho **opakování** (§ 56).

III. Náměstek pro řízení sekce → Vrchní ředitel sekce

Dochází ke změně označení náměstka pro řízení sekce, které se nahrazuje označením **vrchní ředitel sekce** [§ 9 odst. 2 písm. a)]. Dosavadní náměstek pro řízení sekce je vrchním ředitelem sekce (bod 2 přechodných ustanovení).

O změně služebního označení **se nevydává rozhodnutí**. Ke změně dochází ze zákona. Dosavadní náměstci pro řízení sekce budou o změně informováni **sdělením** státního tajemníka.

Podle § 9 odst. 8 může příslušný člen vlády stanovit, že vrchní ředitel sekce je oprávněn účastnit se místo člena vlády jednání schůze vlády a zastupovat jej na schůzi výboru nebo komise Poslanecké sněmovny včetně vyšetřovací komise, není-li výslovně požadována osobní účast člena vlády, nebo na schůzi výboru nebo komise Senátu. Při tomto zastupování se vrchní ředitel sekce **považuje za náměstka člena vlády**, což odpovídá požadavku na zastupování člena vlády vyplývajícímu z čl. 38 odst. 2 Ústavy České republiky.

IV. Změny v obsazování služebních míst představených

Dosud se výběrové řízení muselo konat vždy v případě obsazení volného služebního místa náměstka pro státní službu (nejvyššího státního tajemníka), státního tajemníka, vedoucího služebního úřadu, náměstka pro řízení sekce (vrchního ředitele sekce), ředitele sekce a personálního ředitele sekce pro státní službu. **Nově se výběrové řízení musí konat vždy** též v případě obsazení volného služebního místa **ředitele odboru**, což znamená, že **nově není možné státního zaměstnance na služební místo ředitele odboru převést** podle § 61 nebo zařadit podle § 70 odst. 3.

Úprava § 51 odst. 5 a 6, podle níž bylo možné představeného za stanovených podmínek jmenovat na jiné služební místo představeného ve stejném nebo nižším stupni řízení bez výběrového řízení, **se zrušuje**.

Uvedené změny v obsazování služebních míst představených jsou vyváženy větší otevřeností výběrových řízení. Výběrová řízení jsou jednokolová, odstraňuje se podmínka existence určitého zaměstnaneckého postavení, upravuje se podmínka doby výkonu odborné činnosti v minulosti (tj. podmínka praxe) a podmínka doby výkonu řídicí činnosti v minulosti (tj. podmínka manažerské činnosti).

Podrobnosti k nové úpravě výběrových řízení, včetně podmínek účasti ve výběrovém řízení na obsazení služebních míst představených jsou uvedeny v metodickém pokynu nejvyššího státního tajemníka, kterým se stanoví podrobnosti k provádění výběrových řízení.

V. Funkční období představených

Představení, vyjma vedoucích oddělení, jsou jmenováni na dobu určitou – na funkční období.

O změně funkčního období **se nevydává rozhodnutí**. Ke změně dochází ze zákona. Dosavadní představení budou o změně informováni **sdělením** služebního orgánu.

Délka funkčního období

představený	dosavadní úprava	nová úprava
vedoucí oddělení	doba neurčitá	doba neurčitá
ředitel odboru	doba neurčitá	5 let
ředitel sekce	doba neurčitá	5 let
vrchní ředitel sekce	doba neurčitá	5 let
státní tajemník	5 let	5 let
vedoucí služebního úřadu	doba neurčitá (přednost funkčního období podle zvl. zákona)	5 let (přednost funkčního období podle zvl. zákona)
personální ředitel sekce pro státní službu	6 let	5 let
nejvyšší státní tajemník	6 let	6 let

Počátek a běh doby určité

Doba určitá, na kterou je představený jmenován, počíná běžet **dnem jmenování** uvedeným v rozhodnutí o jmenování. Za den jmenování se považuje také den převedení na jiné služební místo představeného nebo den zařazení na jiné služební místo představeného podle § 70 odst. 3, neboť akt převedení či zařazení na jiné služební místo představeného v sobě materiálně zahrnuje akt jmenování. Následné vydání rozhodnutí ve věcech služebního poměru (např. rozhodnutí o příplatku za vedení, rozhodnutí o osobním příplatku) nebo vydání sdělení podle části čtvrté správního řádu (např. sdělení o zařazení do vyššího platového stupně v důsledku dosažení délky započitatelné praxe stanovené pro vyšší platový stupeň) nemá na běh doby určité vliv.

Nevykonává-li představený jmenovaný na dobu určitou službu z důvodu překážek ve službě, nebo z důvodu zproštění výkonu služby, zařazení mimo výkon služby z důvodu mateřské nebo rodičovské dovolené, zařazení mimo výkon služby pro výkon funkce v odborové organizaci, zařazení mimo výkon služby pro pozastavení služby, přerušeni výkonu služby za účelem dalšího vzdělání nebo odborné stáže, nebo proto, že mu bylo povoleno čerpání neplaceného volna, běh doby určité se **nepřerušuje ani nestaví**. Uplyne-li doba určitá v době, kdy představený službu z výše uvedených důvodů nevykonává, jeho funkční období i přesto skončí. Takto uvolněné služební místo představeného je třeba obsadit na základě výběrového řízení, jehož se může zúčastnit též státní zaměstnanec, který byl na služebním místě původně jmenován.

Uplynutí doby určité (skončení funkčního období)

Na vedoucího služebního úřadu, vrchního ředitele sekce, ředitele sekce, personálního ředitele sekce pro státní službu a ředitele odboru jmenovaného **ode dne 1. 1. 2023 dále** se bod 4 **přechodných ustanovení nevztahuje**. Funkční období mu skončí nejpozději uplynutím doby 5 let od jmenování a nebude-li na dotčené služební místo znovu jmenován, **nemůže** na něm dnem následujícím po skončení funkčního období již vykonávat službu. V takovém případě musí být **převezen** na jiné služební místo v souladu s § 61 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě a, není-li vhodné volné služební místo, musí být **zařazen mimo výkon služby** z organizačních důvodů podle § 62 zákona o státní službě (do nabytí účinků rozhodnutí o převedení nebo o zařazení mimo výkon služby z organizačních důvodů se jedná o **překážky** ve službě na straně služebního úřadu).

Pro **zajištění kontinuity výkonu služby** na dotčeném služebním místě služební orgán s dostatečným předstihem před skončením funkčního období vyhlásí **výběrové řízení** na obsazení dotčeného služebního místa, kterého se může zúčastnit i výše uvedený představený (splňuje-li předpoklady a požadavky potřebné pro služební místo, včetně předpokladu vzdělání). Služební místo bude nově obsazeno na základě výběrového řízení.

(i) Státní zaměstnanec byl na služební místo ředitele odboru jmenován dne 1. května 2023. Jeho funkční období skončí dnem 30. dubna 2028.

(ii) Státní zaměstnankyně byla na služební místo ředitelky sekce jmenována dne 1. února 2024. Od 1. května 2027 byla zařazena mimo výkon služby z důvodu mateřské a rodičovské dovolené s plánovaným trváním na 3 roky (návrat do výkonu služby dne 30. dubna 2030). Její funkční období skončí dnem 31. ledna 2029, a to v průběhu jejího zařazení mimo výkon služby. Např. dne 2. ledna 2029 vyhlásí služební orgán výběrové řízení, kterého se státní zaměstnankyně nezúčastní. Po skončení mateřské a rodičovské dovolené bude státní zaměstnankyně zařazena na jiné vhodné služební místo podle § 70 odst. 3 zákona o státní službě, neboť ji nelze zařadit podle § 70 odst. 1 zákona o státní službě na její původní služební místo, neboť uplynula doba určitá, na kterou byla státní zaměstnankyně na toto služební místo jmenována.

Na vedoucího služebního úřadu, vrchního ředitele sekce, ředitele sekce, personálního ředitele sekce pro státní službu a ředitele odboru jmenovaného **nejpozději dne 31. 12. 2022 se vztahuje** bod 4 **přechodných ustanovení**. Byl-li takový představený jmenován nejpozději dne 1. 1. 2018, funkční období mu skončí dnem 1. 1. 2023, a byl-li jmenován ode dne 2. 1. 2018 a nejpozději dne 31. 12. 2022, funkční období mu skončí nejpozději uplynutím doby 5 let od jmenování. Takový představený však, na rozdíl od představených uvedených v předchozím odstavci, nadále vykonává službu na služebním místě do doby, než bude toto služební místo obsazeno postupem podle zákona o státní službě ve znění novely, nejdéle však

- **do 31. 12. 2023**, jde-li o **vedoucího služebního úřadu, vrchního ředitele sekce nebo ředitele sekce jmenovaného nejpozději dne 1. 1. 2018**,
- **do 31. 12. 2024**, jde-li o **personálního ředitele sekce pro státní službu nebo ředitele odboru jmenovaného nejpozději dne 1. 1. 2018**,

- **do uplynutí doby 6 let od jmenování, jde-li o vedoucího služebního úřadu, vrchního ředitele sekce nebo ředitele sekce jmenovaného ode dne 2. 1. 2018 a nejpozději dne 31. 12. 2022 a**
- **do uplynutí doby 7 let od jmenování, jde-li o personálního ředitele sekce pro státní službu nebo ředitele odboru jmenovaného ode dne 2. 1. 2018 a nejpozději dne 31. 12. 2022.**

Služební orgán vyhlásí **výběrové řízení** na obsazení dotčeného služebního místa, kterého se může zúčastnit i výše uvedený představený (splňuje-li předpoklady a požadavky potřebné pro služební místo, včetně předpokladu vzdělání). Služební místo bude nově obsazeno na základě výběrového řízení. Pokud představený nebude na dotčené služební místo znovu jmenován, musí být **převeden** na jiné služební místo v souladu s § 61 odst. 1 písm. d) zákona o státní službě a, není-li vhodné volné služební místo, musí být **zařazen mimo výkon služby** z organizačních důvodů podle § 62 zákona o státní službě.

(i) Státní zaměstnanec byl na služební místo ředitele sekce jmenován dne 1. května 2016. Jeho funkční období skončí dnem 1. ledna 2023, přičemž na dosavadním služebním místě ředitele sekce může vykonávat službu až do doby, kdy bude služební místo obsazeno na základě výběrového řízení, nejdéle však do 31. prosince 2023. Např. dne 1. září 2023 vyhlásí služební orgán výběrové řízení.

(ii) Státní zaměstnankyně byla na služební místo ředitelky odboru jmenována dne 1. června 2016, přičemž od 1. února 2017 do 30. září 2019 byla zařazena mimo výkon služby z důvodu mateřské a rodičovské dovolené. Její funkční období skončí dnem 1. ledna 2023, přičemž na dosavadním služebním místě ředitelky odboru může vykonávat službu až do doby, kdy bude služební místo obsazeno na základě výběrového řízení, nejdéle však do 31. prosince 2024. Např. dne 2. ledna 2023 vyhlásí služební orgán výběrové řízení.

(iii) Státní zaměstnankyně byla na služební místo vedoucí služebního úřadu jmenována dne 1. července 2018. Její funkční období skončí dnem 30. června 2023, přičemž na dosavadním služebním místě vedoucí služebního úřadu může vykonávat službu až do doby, kdy bude služební místo obsazeno na základě výběrového řízení, nejdéle však do 30. června 2024. Např. dne 1. června 2023 vyhlásí služební orgán výběrové řízení.

Nahrazení dočasně nepřítomného představeného

Státní zaměstnanec, který je na služební místo představeného jmenován na dobu určitou z důvodu, že je třeba nahradit dočasně nepřítomného představeného (§ 21 odst. 2 zákona o státní službě), je jmenován **na dobu nepřítomnosti původního představeného, nejdéle však na dobu 5 let** (zákonem stanovené funkční období).

Pokud by **původnímu představenému mělo skončit** funkční období v době jeho dočasné nepřítomnosti ve službě, služební orgán s dostatečným předstihem (před skončením funkčního období) vyhlásí výběrové řízení na obsazení dotčeného služebního místa, kterého se může zúčastnit i tento představený.

Pokud původní představený své služební místo ve výběrovém řízení **obhájí**, tj. je na služební místo znovu jmenován, pokračuje státní zaměstnanec, který ho na služebním místě dočasně nahradil, ve výkonu služby na dotčeném služebním místě, a to do doby, než jemu samotnému skončí funkční období, nebo do doby odpadnutí důvodů pro nahrazení dočasně nepřítomného představeného (podle toho, jaká skutečnost nastane dříve).

Pokud původní představený své služební místo ve výběrovém řízení **neobhájí**, tj. není na služební místo znovu jmenován, **odpadá důvod pro jeho nahrazení** (služební místo obsadí jiný státní zaměstnanec, který byl na základě výběrového řízení na služební místo jmenován). Státnímu zaměstnanci, který ho na služebním místě dočasně nahradil, výkon služby na služebním místě končí. Výjimkou by byla situace, kdy by se sám zúčastnil výběrového řízení a na jeho základě by byl na služební místo jmenován – jednalo by se o nové jmenování na služební místo, tedy o nové funkční období.

Byl-li původní představený ve službě dočasně nepřítomen z toho důvodu, že byl přeložen, zproštěn výkonu služby, zařazen mimo výkon služby z důvodu mateřské nebo rodičovské dovolené, zařazen mimo výkon služby pro výkon funkce v odborové organizaci, zařazen mimo výkon služby pro pozastavení služby z důvodu výkonu vojenského cvičení nebo mimořádné služby nebo výkonu funkce poslance, senátora, poslance Evropského parlamentu, člena vlády, náměstka člena vlády nebo uvolněného člena zastupitelstva, vyslán do mezinárodní organizace, nebo byl-li jeho výkon služby přerušen za účelem dalšího vzdělání nebo odborné stáže, a skončilo-li mu v této době funkční období, aniž by své služební místo ve výběrovém řízení obhájil, bude po skončení tohoto důvodu své nepřítomnosti zařazován na jiné vhodné služební místo postupem podle § 70 odst. 3 zákona o státní službě, tj. na služební místo zařazené v nižší platové třídě jen se svým souhlasem.

Pokud by **státnímu zaměstnanci, který nahradil** dočasně nepřítomného představeného, **mělo skončit** funkční období v době, kdy stále trvá potřeba dočasného nahrazení původního představeného, služební orgán je povinen vyhlásit výběrové řízení na obsazení dotčeného služebního místa, a to na dobu určitou odpovídající době, po kterou bude trvat potřeba dočasného nahrazení původního představeného, nejdéle však na dobu 5 let.

VI. Úprava funkčních požitků některých představených

Nejvyšší státní tajemník, státní tajemník, vrchní ředitel sekce, vedoucí služebního úřadu, který je ústředním správním úřadem, zástupce vedoucího služebního úřadu, který je ústředním správním úřadem, podle § 9 odst. 7 zákona o státní službě, podle zákoníku práce nebo podle jiného zákona má právo na bezplatné používání služebního vozidla s přiděleným řidičem i bez něho k výkonu funkce nebo v souvislosti s ním a k umožnění styku s rodinou a na bezplatné zřízení a používání jedné účastnické telefonní stanice k zajištění okamžité dosažitelnosti ve služební i mimoslužební době (§ 114a). Tyto funkční požitky byly dosud upraveny v zákoně č. 10/1993 Sb.

VII. Služební hodnocení

Služební hodnocení **vedoucího služebního úřadu, který nemá nadřízený služební úřad**, provede pověřený člen vlády v součinnosti s nejvyšším státním tajemníkem.

Služební hodnocení **vedoucího služebního úřadu, který je bezprostředně podřízen ministerstvu**, provede příslušný člen vlády v součinnosti se státním tajemníkem. V **ostatních** případech služební hodnocení **vedoucího služebního úřadu** provede nadřízený služební orgán.

Služební hodnocení **státního tajemníka** provede nejvyšší státní tajemník v součinnosti s příslušným členem vlády nebo s vedoucím Úřadu vlády ČR.

Služební hodnocení **vrchního ředitele sekce** provede státní tajemník v součinnosti s příslušným členem vlády nebo s vedoucím Úřadu vlády ČR.